

IFRS-rukovođene računovodstvene reforme u Azerbejdžanu: trening i edukacija

Fuad Nasirov
Ministarstvo finansija Republike Azerbejdžan
Direktor PMU Projekta odgovornosti u korporativnom i javnom sektoru

- **Proces dinamične integracije Azerbejdžana u globalnu ekonomiju i jačanje ekonomske pozicije stranih investitora na domaćem tržištu i, samim tim, uspostavljanje i razvoj snažnijih ekonomskih veza između nacionalnih privrednika i inostranih kompanija, a pre svega veza sa evropskim kompanijama iz zemalja članica EU, dovelo je do potrebe da Azerbejdžan razvije jedinstvena pravila za sastavljanje finansijskih izveštaja koji bi bili razumljivi za spoljne korisnike, od kojih većinu predstavljaju investitori iz ekonomski razvijenih zemalja.**
- **Kako bi ovo bilo postignuto, bilo je potrebno razvijanje novog nacionalnog računovodstvenog koncepta, a u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (IFRS),.**
 - **Ključni ciljevi reformi:**
- **osiguravanje potpunog okretanja javnog i korporativnog sektora principima IFRS;**
- **osiguravanje pune transparentnosti poslovanja kompanija i olakšavanje njihovog ulaska na međunarodna tržišta;**
- **stvaranje novog institucionalnog računovodstva i okvira izveštavanja, sa istovremenim osiguravanjem ispunjavanja odgovarajuće regulatorne funkcije države.**

Računovodstvena reforma u Azerbejdžanu predviđa sledeće faze:

Prva faza - Usvajanje seta zakonskih akata kojima se reguliše oblast pripreme i prezentacije finansijskih izveštaja u skladu sa međunarodnim standardima.

Druga faza - Razvoj i implementiranje velikog broja mera, inkorporiranih u odgovarajuće zakone, a kojima se osigurava da kompanije i institucije podnose nove formate finansijskih izveštaja u skladu sa odredbama zakonodavstva Azerbejdžana.

Treća faza – Obezbeđivanje kontinuirane edukacije zaposlenih lica u službama računovodstva kompanija i institucija radi sticanja znanja i veština za pripremanje novih formata finansijskih izveštaja; sprovođenje eksterne i interne revizije nad blagovremeno dostavljenim kvartalnim izveštajima rađenim na osnovama novih standarda.

- **Od 2004. godine, kada je usvojen zakon o računovodstvu (nacrt napravljen uz direktnu uključenost SB), a koji je uređivao novu obaveznu promenu u pravcu računovodstva i finansijskog izveštavanja zasnovanim na IFRS principima, računovodstvena reforma u Azerbejdžanu se odigravala vrlo snažnim tempom.**
- **Prelazom na IFRS principe rukovodi MF Azerbejdžana, uz aktivnu uključenost i finansijsku podršku Svetske banke. Danas, kao jedan primer toga, sprovodi se projekat “Projekat odgovornosti u korporativnom i javnom sektoru”. Projekat finansira Vlada Azerbejdžana zajedno sa SB, Sekretarijatom Švajcarske i Vladom Japana.**

Prva faza reformi je napravila osnov punopravnog zakonodavnog i metodološkog okvira koji je omogućio kompanijama i institucijama da se usaglase sa zahtevima IFRS i IPSAS standarda izveštavanja, a takođe je i postavila osnove za sprovođenje druge faze reformi.

Takođe, stvoreni su neophodni preduslovi i infrastruktura za brzi prelaz ka, i za usvajanje novih standarda, IFRS i IPSAS, kao i za vršenje izmena postojećih standarda iz date oblasti. Aktivnosti u vezi usvajanja IFRS i IPSAS standarda su finalizovane 2012. godine.

Ključne aktivnosti u drugoj fazi reformi

- Prema odredbama zakona “o računovodstvu”, komercijalne organizacije (osim malih preduzeća) su od 2009. godine počele da prezentuju svoje godišnje izveštaje, a neprofitne organizacije (javne institucije, nevladine organizacije i vanbudžetski fondovi) od 2010. godine. Trenutno, sve kreditne organizacije, osiguravajuće kompanije, komercijalne kompanije od javnog interesa, javne institucije, nevladine organizacije i institucije lokalne samouprave vrše izveštavanje prema IFRS i IPSAS standardima, kao i prema Nacionalnim standardima koji su usklađeni sa njima.
- U skladu sa zakonom, uveden je sistem kazni kao podsticajna mera radi postizanja usaglašenosti za organizacije koje ne prikazuju svoje izveštaje u određenom vremenskom periodu ili ne sastavljaju izveštaje u skladu sa standardima.
- Razvijen je računovodstveni softver koji obezbeđuje usaglašenost sa Nacionalnim računovodstvenim standardima. Pomenuti softver je besplatno podeljen svim javnim institucijama. Time je na svim nivoima javnih institucija završen prelaz ka novom sistemu finansijskog izveštavanja.

U drugoj fazi reformi, stvoreni su uslovi i institucionalni okvir za podnošenje finansijskih izveštaja kompanija i institucija u skladu sa međunarodnim standardima.

Istovremeno, implementacija standarda je dovela do velikog broja problema koji su tražili neposredno rešavanje. Ključni problem je nedostatak kvalifikovanog računovodstvenog i revizorskog osoblja, što utiče na kvalitet izveštaja, kao i na ritam i krajnje rezultate reformi.

Tokom masivnog prelaza ka IFRS principima, trening i edukacija predstavljaju ključne preduslove za postizanje uspeha. Zbog toga, u periodu 2009-2010. godine, započeto je sa primenom velikog broja mera koja su se bavila ovim problemom.

Ključni zadaci trenutne faze reformi

- **Jačanje treninga i edukacije kao komponenti reformi, kao i stvaranje sveobuhvatnog trening i re-trening sistema (sistema ponovne obuke) za računovođe i revizore.**
- **Osnova edukacije će uključivati:**
 - **Opšte obrazovanje (specijalizovano srednje obrazovanje i obrazovanje univerzitetskog nivoa);**
 - **Profesionalnu obuku revizora i računovođa (onih koji će praviti izveštaje);**
 - **Obuku trenera i nastavnika;**
 - **Obuku mlađih računovođa (knjigovođa);**
 - **Ciljano obrazovanje u specijalizovanim oblastima, kao što je računovodstvo, revizija, računovodstvo u javnom sektoru, unutrašnja kontrola i otkrivanje informacija u vezi finansijskih instrumenata, finansijske kompanije, efektivno upravljanje i zahtevi koje kompanije moraju ispunjavati;**
 - **Edukaciju ostalih učesnika sistema, uključujući zaposlene u regulatornim agencijama i analitičkim centrima.**

Ključne aktivnosti u trećoj fazi reformi

- Programi obuka na temu izveštavanja su organizovani za računovođe iz javnog sektora i za NVO sektor.
- U saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, sve obrazovne institucije u Azerbejdžanu koje vrše obuku računovođa i revizora su obezbedili ponovnu obuku (re-trening) za nastavnike, sa magistarskim i osnovnim visokoškolskim nivoom (dpl.).
- Počev od 2010. godine, obrazovanje u oblasti računovodstva i revizije u Azerbejdžanu se pruža na osnovama međunarodnih i nacionalnih računovodstvenih standarda.
- U saradnji sa SB, uspostavljen je naučni centar i centar za finansijsku obuku, a isti će obezbediti pružanje daljih neprekidnih kurseva obuka i ponovnih obuka (re-treninga) za sve računovođe i revizore, uz izdavanje obaveznih sertifikata.
- Model sertifikacije je uspostavljen na dva osnovna pravca:
 - Profesionlanih kvalifikacija
 - Sertifikacije za računovođe u javnom sektoru
- Pripremljeni su materijali obuke i priručnici (prevedeni na azerbejdžanski jezik, sa prilagođavanjem) na osnovama materijala iz ključnih centara sertifikacije (ACCA, CIMA, CPA, CIPFA etc). Pribavljena su prava intelektualne svojine za prevode i za objavljivanje pomenutih materijala.
- Nastavni plan u centru za sertifikaciju i univerzitetu je zasnovan na nacionalnom računovodstvenom i revizorskom nastavnom planu, a koji je razvijen na osnovama sličnih programa koji su ponuđeni od strane međunarodnih centara za obuke i centara za sertifikaciju.

Stim u vezi može se reći da je sistem kontinuiranog učenja i sertifikacije u Azerbejdžanu u potpunosti adaptiran i izgrađen na istim ključnim principima kao i kod vodećih sveskih trening principa i tehnologija sertifikovanja za računovođe i revizore.

Faze profesionalne kvalifikacije

Kako bi postao kvalifikovani član Udruženja profesionalnih računovođa, student mora da ispuni sledeće zahteve:

- Da položi sve kvalifikacione ispite (studenti koji već imaju međunarodne kvalifikacije mogu preneti svoje kredite, a moraju položiti samo one ispite koji je odnose na oblast nacionalnih računovodstvenih standarda, kao i ispite na temu lokalnih zakona i nacionalne poreske politike).
- Da ima minimalno 3 godine radnog iskustva.

Sertifikat osnovnog nivoa kvalifikacije

Osnove ekonomije

Finansijsko računovodstvo

Upravljačko računovodstvo

Sistemi informacionog upravljanja

Sertifikat srednjeg nivoa kvalifikacije

Poslovno pravo i poreska politika

Računovodstvo privatnog sektora

Revizija

Sertifikat profesionalnog računovođe u Azerbejdžanu

Upravljanje, rizici i etika

Korporativno izveštavanje

Finansijsko upravljanje

Minimalno 3 godine radnog iskustva

Član Udruženja profesionalnih računovođa

Obavezno sertifikovanje za računovođe iz javnog sektora

- **Sertifikovanje za računovođe iz javnog sektora je dizajniran za one koji rade kao finansijski stručnjaci u javnim institucijama i koji su pratili razvijanja u vezi sa IPSAS i Nacionalnim računovodstvenim standardima iz javnog sektora (NPSAS).**

Proces sertifikacije će uključivati tri odvojena ispita:

- **Finansijsko računovodstvo,**
- **Poreska politika u javnom sektoru,**
- **Finansijsko izveštavanje za potrebe javnog sektora.**

**ZAHVALJUJEMO VAM
SE NA PAŽNJI !**

